1

श्रीगणेशाय नमः ॥ नारद उवाच ॥ पूजाविधानं स
र्वनं ध्यानेनकश्चमीप्सितम् पूजोपयुक्तं नैवे
द्यपुष्पं च चन्दनादिकम् ॥१॥ यद्वेद तद्विदांश्रेष्ठ
श्रोतुं कौतुहलं मम वर्द्धते तत्सांप्रतं मश्वनाकमिदं श्रु
तिसुन्दरम् ॥२॥ नारायण उवाच ॥ शृणु नारद वक्ष्या
मि कारणं श्रावोतत्पद्धतिम् ॥ जगन्मातुः सरस्वत्याः
पूजाविधिसमन्विताम् ॥३॥ माघस्य शुक्लपञ्चम्यां वि
द्यारंभदिनेपि च ॥ पूर्वेऽह्नि संयमं कृत्वा तन्त्राह्ने संयुत
शुचिः ॥४॥ स्नात्वा नित्यक्रियां कृत्वा घटं संस्थाप्य भक्ति
 गणेशं च
तः संपूज्य देवषट्कं च नवग्रहादिमेरेव च ॥

नारिकेलं तदुदकं केशरं त्रसमार्द्रकम् । पक्वं रंभाफलं चारु श्री
फलं बदरीफलम् ॥१३॥ कालदेशोद्भवं पक्वं फलं शुक्लं तु सं
स्कृतम् सुगंधि शुक्लपुष्पं च सुगंधि शुक्लचन्दनम् ॥१४॥
२ नवीनं शुक्लवस्त्रं च शंखं च सुमनोहरम् माल्यं च शुक्लपुष्पाणां
शुक्लहारं च भूषणम् ॥१५॥ यद्दत्तं ब्रह्मणो ध्यानं प्रशस्तं श्रुतिसु ॥२॥
॥२॥ न्दरम् तन्निबोध महाभाग भ्रमभंजनकारणम् ॥१६॥ सरस्वतीं
शुक्लवर्णां सस्मितां सुमनोहराम् कोटिचन्द्रप्रभामुष्टपुष्टश्रीयु
क्तविग्रहाम् ॥१७॥ वह्निशुद्धांशुकाधानां सस्मितां सुमनोहराम्
रत्नसारेन्द्रनिर्माणवरभूषणभूषिताम् ॥१८॥ सुपूजितां सुरगणैर्ब्र
ह्मविष्णुशिवादिभिः वन्दे भक्त्या वन्दितां तां मुनीन्द्रमनुमानवैः

दूने शांच च पानि विच्छुं भि वंशि या म् संपूज्य संयतो ऽथ्य च न तो ऽ
भी च्छं प्रपूजयेत् ॥ ध्यानेन च कुमारी न ध्यात्वा वा लब्धदेव
यः ध्यात्वा पुनः षोडशोपचारैः पूजयेत् कृती ॥ पूजां च कृत्वा नै
वेद्यं च षड्विधं निरूपितम् वक्ष्यामि संग्रहं किंचिद् यथीतं प
थागमम् ॥ नवनीतं दधि क्षीरं लाजाश्च तिलतण्डुलम्
इक्षुभिक्षुरसं शुद्धं वर्णपुष्परसं मधु ॥ स्वस्तिकं श्राद्धे
शंशुद्धं धान्यस्यापक्वमकृतम् प्रांशुर्ने शुक्रधान्यस्य चूर्ण
कं शुद्धमोदकम् ॥१०॥ तत्सैंधवसंस्कारैर्हैयान्नं च व्यञ्जनं
यवगोधूमचणकानां पिष्टकं घृतसंस्कृतम् ॥ ॥ पिष्टकं त्वथ
कस्मापि [illegible] समाच परमान्नं च सघृतं मिष्टान्नं च

नैवेद्यप्रकारः

७

शोषः पाणिनये नैवमरह जापश्री मनो २ पादुदोषाक
पापनाशमनुत्तलेवलि संसदि चतुर्थं क्षमजपेनैवमं नवि
छोमवेन्न गामं ॥ २ ॥ पद्धिस्यासिद्धमंत्रोहि वृहस्पतिन
मेमवेत् कवचं प्रणुवि प्रेन्द्र यद्धर्मे विधिना पुरा ३०॥
॥३१॥ विश्वस्रष्टं विश्वजयं मगवे गन्धमादने म रुद्र उवाच
ब्रह्मन्ब्रह्मविदां श्रेष्ठ ब्रह्मज्ञानविशारद सर्वज्ञत ॥३१॥
र्वजनक सर्वपूजित सांप्रतं श्रीकवचं ब्रूहि वि
श्वजयप्रभो ३२ अजातयामनमंत्रा संरम्ह संपूर्णवरं
ब्रह्मोवाच श्रणु वत्स प्रवक्ष्यामि कवचं सर्वकामदम् ३३
श्रुतिसारं श्रुतिमुखं श्रुत्युक्तं श्रुतिपूजितम् ऽन्तोर्क
... ३४ रासमण्डवेश्वारा
श्रीनगोलोकमंडले वृन्दावनेवने

सर्वं ध्यात्वा चमूलेन सर्वं दत्वा विचक्षणः संपूज्य कवचं चैव मासमात्रं ददे
द्वयमुक्तिः ॥२०॥ येषां चैव समिच्छेद्दीने तेषां नित्यं क्रिया मुने विद्या
रंभे च सर्वेषां कर्मणे पंचमी दिने ॥२१॥ सर्वाङ्ग युक्तो मूलस्य वैदिको ब्र
ह्मरूपः ये स्नायेन तो पदं भ्रो वा तेषां स मूल एवं च ॥२२॥ सरस्वती वन्दनं
वन्दितं वन्हि जायान्तं एवं च लक्ष्मी मायादिकं स्तवं मंत्रो यं कल्पपादपः ॥२३॥
पुरा नारायणस्तवैवं वाल्मीकाय कृपानिधिः प्रददौ जाह्नवी तीरे पुण्यक्षेत्रे
च भारते ॥२४॥ भृगुर्ददौ च शुक्राय पुष्करे सूर्यपर्वणि चन्द्र
पर्वणि मारीचो ददौ वाक्पतये मुदा भृगवे च ददौ तुष्टो ब्रह्मा बदरि
काश्रमे आस्तीकाय जरत्कारु र्ददौ क्षीरोदसन्निधौ ॥२५॥ विभाण्डको ददौ
मेरौ ऋष्यशृंगाय धीमते शिवः कणादमुनये गौ
तमाय ददौ मुने ॥२६॥ सूर्यश्च याज्ञवल्क्याय तथा कात्यायनाय च

स्याऽस्य विप्रेन्द्र [illegible] ऋषिरेष प्रजापतिः ४१ स्वयं बृ
हस्पती छन्दो देवो रासेश्वरः प्रभुः सर्व[illegible]तत्त्वपरिज्ञान
सर्वार्थसाधनेषु च ४२ कवितासु च सर्वासु विनियोगः
प्रकीर्तितः ॐ श्रीं ह्रीं सरस्वत्यै स्वाहा शिरो मे पातु सर्वतः ४३ श्रीं वाग्दे
॥ ५ ॥ वतायै स्वाहा भालं मे सर्वदावतु ॐ सरस्वत्यै स्वाहेति श्रोत्रं पातु नि
रंतरम् ४४ ॐ श्रीं ह्रीं भारत्यै स्वाहा नेत्रयुग्मं सदावतु ऐं ह्रीं वाग्वा
दिन्यै स्वाहा नासिकां मे सदावतु ४५ ॐ ह्रीं विद्याधिष्ठातृदेव्यै स्वाहा [illegible] श्रोत्रे
[illegible] पु सोष्ठं सदावतु ॐ श्रीं ह्रीं ब्राह्म्यै स्वाहेति दंतपंक्तिं सदावतु ४६
ऐमित्येकाक्षरो मंत्रो मम कंठं सदावतु ॐ ह्रीं श्रीं विद्यास्वरूपायै
स्वाहा मे पातु नाभिकाम् ४७ ॐ ह्रीं क्लीं वाण्यै स्वाहा मम पृष्ठं सदावतु
ॐ सर्ववर्णात्मिकायै पादयुग्मं सदावतु ४८ ॐ [illegible]

मेवपितेरासमाख्ले अत्रीवोपनीषं वकल्पवृक्षमं
परम् ३५ अमृतात्मृतमंत्रांस्तमहैश्च समन्वितम् प
ठ्वणपठनात्प्रत्मनभ्भास्यवृहस्पतिः ३६ यद्धुत्वामग
वान् शुक्रः सर्वदैत्येषु पूजितः पठनाद्धारणाद्धस्यैक
श्रीमद्वाल्मीकोमुनि ३७ स्वायंभुवोमनुश्चैव यद्धुत्वा
सर्वपूजितः कणादगौतमः कारवः पराशनिःशाकटायनः ३८
संवपंचवमरप्रठ्वादक्षः कात्यायनः स्वयम् शातातपश्च
संवर्तो वशिष्ठश्च पराशरः ३९ यद्धुत्वापठनाद्धपपा
सम्बन्धाश्च्यावनाहव्यापिप्पलंगौतमरद्वाजश्चालिकेदेवालस्तव ४०
ऋषीणामीश्वरौब्रह्मविष्णुमहेश्वरः आपदुत्वाय सर्वपूजितः कणव

पंचलक्षजपेनैवसिद्धिंमुकपचंभवेत ५ ॥ सदेहिसर्वतप
सान्दमीर्वड्हिगोचरम यदिस्यात्सिद्धिकवचोपहस्यातिम
सोभवेत १० महावकमोकाव्रूस्तत्रैजोप्यावितरप्रीमवेत शाक्ता
दीन्वेसजवत्ति शत्रूनितिसर्वहेतुमकवचस्यप्रसादतः ११ इदंनेको
॥५॥ शवमतोतोकस्यितकवचमुनेसोकेपूजाविधानेयध्यातेवच ॥५॥
त्दनंत ११२ इति श्रीभूतभैरवेवर्गेमहापुराणोप्रकाशितेशवतंत्रस
तोकवचंनामचतुर्थोऽध्यायः ४ नादउवाच यदेवतायाःस
वेतंप्रूवतालर्वकामदम महामुनिर्याज्ञवल्क्यो येनतुष्टावतंगु
रा १ गुरुश्रापावसम्मुनिः तावेषुरेव्मूव तपस्यामगुरोनीरविस्या
नेचपुत्रपदम २ तुष्टावसूर्यंशोकेनतीदचपुनःपुनः सूर्यः ३ तंपाठ
यामसवेदवेदांगमीश्वरः ३ ५ याज्ञवल्क्यो हिवासदीमनसाचेसन्तिहितवे
तस्मिन्युंधोदीननावाप्रत्नेनवकोरसः ४ मुनिःसावाचत्तुवाच
भातिनस्तानेकेधरः यानयवन्नाऽयावे शुपांधुराजरत्नानमीनव

ॐ ह्रीं सर्वसिद्धिप्रकाशिन्यै स्वाहा सञ्जिदिसिरस्तु ॐ ह्रीं श्रीं ह्रीं सरस्व
त्यै बुधजनन्यै स्वाहा ५१ एतत्मंत्रराजोऽयं दक्षिते मां सदावतु
ॐ ह्रीं श्रीं प्रज्ञाते मंत्रो नैऋत्यां प्रसन्नदवतु ५२ कविजिह्वाग्रवासि
न्यै स्वाहा मां पातु सोऽवतु ॐ सर्वांबिकायै स्वाहा भायव्ये मां सदा
वतु ॐ सर्वसाम्राज्यवासिन्यै स्वाहा [illegible] ऐशान्यां सदावतु ५३
ॐ ह्रीं सर्वपूजितायै स्वाहा चोर्ध्वं सदावतु ॐ ह्रीं पुस्तकवासिन्यै स्वा
हा सदवतु ५४ ॐ ग्रंथबीजस्वरूपायै स्वाहा मां सर्वतोऽवतु इति
ते कथितं विप्र सर्वमंत्रौघविग्रहम् ५५ इदं विश्वजयं नाम कवचं
ब्रह्मरूपिणम् पुराश्रुतं धर्मवक्त्रात्पर्वते गन्धमादने ५६ तव
[illegible] गुरुमभ्यर्च्य विधि
सा २ स्नेहा[illegible]त्मयाख्यातं प्रवक्तव्यं न कस्यचित् ५७ प्रणम्य दण्डवद्भूमौ कवचं धारयेत्सुधी
वद्वस्त्रालंकारचन्दनैः ५८ [illegible]

बभूव जडवत्सोपि सिद्धं तं कर्तुमक्षमः तत्र जगाम सः तदा जगाम भगवान्नाल
श्रीलिंगसाईश्वरः ११ उवाच स च तं सोहि नाभिमितिप्रजापते स च तुष्टा
वतो धूलौ च सपापरमात्मनः १८ चकार त्वत्प्रसादं न तदा सिद्धं न
6 मुक्तमम यदा ध्यानं तेन प्रयत्नतः सा न मे यैव संधारा २० बभूव मूकवत्सो
पि सिद्धं तं कर्तुमक्षमः तदा श्वेत चतुष्कवक्त्रं तत्सर्वं स्वपपा संपा २१
३६ तेन श्व चकार सिद्धं तं निर्मलं सूक्ष्ममंजनम् व्यासः पुराणसूत्रं च प
प्रकृ चेहरेषु दा २२ मौनी भूतः स सत्यात्मा मे वजगंपत्रके तदा चकार ६
सिद्धं तं त्वदृष्टे रामुनीश्वरः २३ तत्र प्रति निर्मलं ज्ञानं प्रसाद धर्मसंस्कारसाम्
पुराणसूत्रं सृ त्वा च व्यासः कमलोद्भवः २४ वांशिवे वेदध्यौ च
मानवेषि च पुस्तके २५ तदा त्वत्तो वरं प्राप्य सकृपो मा वभूव ह २६ तदा
वेदविभागं च पुराणानि चकार ह यदा महेश्वं प्रत्यक्ष तत्वाज्ञानं सि
नाशितम् २८ आगमं नाम मेव संचितं तस्मै सानंदेवो विभुः पप्र

कालेजसम ५ उकु भापान्स्य तिमपं विघातिनेचदुःखितम् सानंदे हिस्यति
देहिनपां विघाविदेवते ६ ग्रीष्म काके विने देहि प्रातिं प्राप्त प्रबोधिविधिकाम् ॥
उल्लपकस्त्वे शान्तिं चमत्कि ध्येय प्रतिष्ठिते मे ७ प्रतिष्ठा सत्स मायां च विचार ज्ञ
मता प्रभामन्नु प्रसर्वदेव योगान्नप्य मूर्तं पुनः कुरु ॥ ८ ॥ यपोकुरं गस्त ॥
निपुणरतिदेवन्यापुनः धर्मस्य स्वरूप परमाज्योतिरूपा सरस्वती ९ सर्वविद्याधि
देवी या तु स्वे वासे पे नमो नमः यया विना जगत्सर्वं प्रवज्जीवन्मृतं सदा १० या
नाद्वि देवी या तस्यै सरस्वत्यै नमो नमः यया विना जगत्सर्वं मूकमुन्मत्तवत्सदा ॥
या गात्र धात्री या देवी तस्यै भगवत्यै नमो नमः हिमचन्दन कुन्देन्दु कुमुदाम्भोजस
न्निभा १२ ॥ वर्णाधिदेवी या तस्यै चाक्षरायै नमो नमः विसर्ग बिन्दुमात्रासु
यदधिष्ठानमेव च १३ तदधिष्ठात्री या देवी भगवत्यै नमो नमः यया
विना प्रसंख्यावान् संख्यां कर्तुं न शक्यते १४ कालसंख्या स्वरूपा या तस्यै दे
व्यै नमो नमः व्याख्यास्वरूपा या देवी व्याख्याधिष्ठातृदेवता १५ भ्रमसि
द्धान्तरूपा या तस्यै देव्यै नमो नमः स्मृतिशक्तिर्ज्ञानशक्तिर्बुद्धिशक्तिस्वरूपिणी १६

याज्ञवल्क्यकृतं वाणिस्तोत्रं यः संयतः पठेत् ३४ मूकोपि
श्रीमहामाया बृहस्पतिसमो भवेत् महामूर्खश्च दुर्मेधो
7 वर्षमेकं च यः पठेत् ३५ स पंडितश्च मेधावी सुकविश्च
भवेद्ध्रुवम् ३६ इति श्रीब्रह्मवैवर्ते महापुराणे प्रकृतिख
७ ण्डे नारायणनारदसंवादे याज्ञवल्क्योक्तवाणीस्तवप्रपं
चमोऽध्यायः ५ संवत १८५६ शाके १८२१ फाल्गुनमासे ७
7 कृष्णपक्षे द्वितीयायां भृगुवासरे पुस्तकमिदं मलिखि
श्रीदत्तेनात्मार्थम् ॥ राम राम राम राम राम राम राम

सर्वश्रेणागारिणामहेन्द्रश्च बृहस्पतिम् २७ दिव्यवर्षसहस्रं च
सत्वं दध्यौ च पुष्करे नदत्तो गौरं प्राप्य दिव्यं वर्षसहस्रकम् २८
उवाच प्रददाम्यस्मै चैतद्वेद च सुरेश्वरि अध्यापितस्त्वयैःश्री
मां येरधीतं मुनीश्वरैः २९ ते च त्वां परिसंचिन्त्य प्रवर्तिता सुरे
श्वरि त्वं संस्तुता पूजिता च मुनीन्द्र मुनि मानवैः देवेन्द्रैश्च
सुरेन्द्रैश्च त्रैलोक्य विष्णुप्रियादिभिः जगी मूनः सहस्राक्षः
पंचवक्त्रश्चतुर्मुखः ३१ यं स्तोतुं किमहं सोमि तामेकास्येन नं ना
देदेश्च ब्रह्मोपासनं वक्त्र महत्तिन नमामि कंधरः ३२ प्रणाना
मानियाहारोनुनोदं च मुहुर्मुहुः नदाऽपोतिसनूपातात न हे
पुण्यावृतम् ३३ सकर्णजन्मेन वेनन्या वैकुंठे च जगाम हे